

Het Vlaams Parlement wil strenger toezien op de mensenrechten in de godsdienstles. Maar hoe ver kan de overheid gaan?

Van onze redacteurs Eveline Vergauwen

Stijn Cools

BrusselWat leerlingen in de godsdienstles leren, is een zaak van de levensbeschouwingen. Met hun eigen inspecteurs bepalen zij de inhoud, begeleiden zij de leerkrachten en doen ze de controle erop. Maar verschillende partijen in het Vlaams Parlement willen een voet tussen de deur van de godsdienstklas wringen. Het vormt een onderdeel van het debat over de eindtermen, die vastleggen welke minimumdoelen leerlingen moeten behalen. De vraag is hoe straf de overheid zich kan moeien met de godsdienstles.

'Wat binnen de levensbeschouwelijke vakken aan bod komt, mag de algemene eindtermen van de andere vakken niet in het gedrang brengen', vindt Koen Daniëls, Vlaams Parlementslid voor de N-VA. 'Een voorbeeld: het kan niet dat een meisje in de levensbeschouwelijke vakken wordt opgeroepen om tijdens de ramadan niet te gaan zwemmen, want dan haalt ze mogelijk de eindtermen voor zwemmen niet.'

'De lesinhoud van de levensbeschouwelijke vakken mag ook niet in strijd zijn met algemene rechten en vrijheden, zoals de gelijkheid van man en vrouw', zegt Daniëls nog. 'Als we die voorwaarden decretaal verankeren, kunnen we er ook meer controle op voeren. Directeuren of de algemene inspectie zouden die controle kunnen uitoefenen.'

De drie meerderheidspartijen, Open VLD, N-VA en CD&V, en oppositiepartijen SP.A en Groen zitten vanochtend opnieuw samen om te zoeken naar een consensus over de vernieuwing van de eindtermen. Het zal er ook over de levensbeschouwelijke vakken gaan.

Ook CD&V wil in het nieuwe decreet over de eindtermen opnemen dat de leerinhoud van de levensbeschouwelijke vakken moet voldoen aan de Internationale Rechten van de Mens en aan de Grondwet. 'Om toekomstige problemen te voorkomen', verklaart parlementslid Kathleen Helsen. Radicalisering is zo'n 'toekomstig probleem' waar het parlement vat op wil hebben.

Voor CD&V is dat zinnetje in het decreet meer dan voldoende, voor andere partijen mag de overheid verder gaan. 'Voor het vak godsdienst worden er momenteel eindtermen noch onderwijsdoelen opgelegd door de Vlaamse overheid', zegt CD&V'ster Helsen. 'Dat doen de godsdiensten en dat zal zo blijven. Daar wel op ingrijpen als overheid zou ongrondwettelijk zijn.'

Maar Groen en SP.A willen volwaardige, gemeenschappelijke eindtermen voor levensbeschouwing formuleren. 'Dat moet grondwettelijk wél mogelijk zijn', denkt Groen-parlementslid Elisabeth Meuleman. 'Als we enkel interreligieuze competenties in de eindtermen opnemen, en niet de religieuze lesinhoud, moet het kunnen. Een voorbeeld is bijvoorbeeld wederzijds begrip voor de overtuiging van de andere. Controle van die competenties zal dan door onafhankelijke inspecteurs gebeuren.'

SP.A ziet wel brood in een 'gemeenschappelijke sokkel van onderwijsdoelen' die in het decreet wordt opgenomen. 'Het gaat dan om respect voor de democratische rechtsstaat en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, maar ook interlevensbeschouwelijke competenties, die alle levensbeschouwingen samen onderschrijven', zegt Caroline Gennez. Inspectie is ook bij haar het sluitstuk.

Waarom is dat toezicht eigenlijk nodig? 'We hebben al verschillende resoluties tegen radicalisering ondertekend, maar we hebben geen enkele vat op die lessen godsdienst', vindt de rode onderwijsspecialiste. 'We hebben aanwijzingen dat er soms problemen zijn: kijk naar de ultrakatholieke school in Maleizen. Het is ook een publiek geheim dat er in sommige joodse scholen problemen zijn, en maar tien procent van de islamleerkrachten is opgeleid.'

Specifieke eindtermen voor levensbeschouwing is voor CD&V een brug te ver. Maar ook voor N-VA en Open VLD is het geen must. 'Ons voorstel is dat de godsdiensten zélf een gemeenschappelijke sokkel van waarden en normen bepalen', legt Open VLD-onderwijskenner Jo De Ro uit. Wat dat zal opleveren? 'Het zal allicht nauw aansluiten bij het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, het kinderrechtenverdrag... We kunnen die gemeenschappelijke sokkel dan in het Vlaams Parlement valideren.' Een tussenoplossing dus: geen echte eindtermen, maar ook geen vrijheid, blijheid.

Bemoeienis

De vijf partijen hopen vanochtend een consensus te vinden over het toezicht op de levensbeschouwelijke vakken én alle andere knelpunten in het eindtermendebat. Hét belangrijkste issue blijft de vraag hoe concreet en hoe uitgebreid het parlement de eindtermen wil maken. Het Katholiek Onderwijs Vlaanderen vreest te grote overheidsbemoeienis, en CD&V heeft daar wel oren naar.

De andere open vragen die resten: moet de inspectie de eindtermen of de leerplannen, die opgesteld worden door de koepels, controleren? Welke plaats krijgen die leerplannen nog in het onderwijs? En krijgen methodescholen nog afwijkingen op de eindtermen? Genoeg stof voor discussie dus. Maar de koepels hopen op een snelle doorbraak, omdat ze volgend schooljaar al met de eindtermen aan de slag moeten. 'De tijd dringt', zegt een betrokkene. 'Het is nu of nooit.'

